

šení obou soustav ne výhody obou, ovšem ale spojené s oběma nehody působuje. V tom smyslu jest nynější řád studiový sestaven. On žádá od studujících, kteří chtějí dosáhnouti důstojnosti doktorské neb podrobiti se zkouškám státním, aby se, když chtějí vstoupiti do university, vykázáli potřebným přípravným vzděláním, a krom toho ale aby meškali na universitě po jistá leta, jejichž používání ale nechává studujícím na vůli, tak aby sborové učitelští jenom tedy měli právo obmezivě zakročiti, když se objeví patrné zanedbání účelu universitního. Kontrollu o vědeckých prospěchách zůstává, vyjma takové neobyčejné případnosti, pouze doktorátu a zkouškám státním. Předložené ustanovy jsou určeny pouze pro studiový rok 1849—50.

Dvě okolnosti byly tomu posud na závadě, že se jim nemohlo vstípniti povahy stálé: jevíci se na větší části universit nedostatek náležitě zřízené universitní kanceláře, kteréž budoucně budtež z větší části odevzdány práce mechanické, jako na př. dělání katalogův, které dle nynějšího návrhu musely ještě býti ponechány sborům učebným, pak ta okolnost, že zřízení o zkouškách přísných a státních nemohlo ještě býti dokonáno. Oba nedostatky budou během počínajícího roku studiového odstraněny, tak že bude možným, aby s studiovým rokem 1850—51 v život uveden byl definitivní řád universitní. Tento řád bude se moci vztahovati i na studenty teologie na vysokých školách, vzhledem nichž se ještě vyjednává.

V řadě disciplinárním, myslil jsem, že jen o takových věcech mají se dati určité pravidla, které i nyní již nemohou se obejiti bez nich; ostatní pravidla zůstaveny jsou prozatím vlastnímu vyvinování. Studující jsou ostatním občanům v poměrech svých k povšechným občanským zákonům úplně rovni; poměr mezi učiteli a studujícími budiž považován a zachovávan co poměr obcování přátelského; moci disciplinární jest v celku ponechána vychovatelská povaha její; moc ku trestání disciplinárnímu jest od jednotlivých učitelův a sborův učitelských, jejichž působení budiž co nejvíce možná zachráněno od překáživých okolností, přenesena na senát akademický, který jest dostatečnou mocí opatřen, aby zákonům akademickým zjednal vážnost.

Jestě však zbývá jeden předmět, který jest tak úzce spojen se soustavou (systémem) svobody ve vyučování a učení-se, že není možné, jej, byť i jen